

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวม เป็นหัวข้อ และนำเสนอตามลำดับดังนี้ ความหมายของหลักสูตร ความสำคัญของหลักสูตร องค์ ประกอบของหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร การ ประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พ.ศ. 2527 ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของหลักสูตร

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter V. Good 1973: 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตร เป็น 3 นัย ด้วยกัน คือ

ความหมายที่ 1 หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อให้จบชั้นหรือรับประกาศนียบัตรในหมวดวิชา หรือสาขาวิชาใดสาขาหนึ่ง เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลานามัย เป็นต้น ความหมายของหลักสูตรนี้ หมายถึง เนื้อหาของรายวิชาใดรายวิชา หนึ่ง

ความหมายที่ 2 หลักสูตร คือ โปรแกรมการศึกษาที่ทางโรงเรียนกำหนดให้ผู้เรียน ได้เรียน เพื่อรับประกาศนียบัตรต่าง ๆ ตามความหมายนี้ หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมการ ศึกษาที่กำหนดเค้าโครงการเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาต่าง ๆ

ความหมายที่ 3 หลักสูตร คือ กลุ่มของวิชาหรือประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียน ได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน ตามความหมายนี้ หลักสูตร หมายถึง โปรแกรมการ ศึกษาที่ประกอบด้วย เค้าโครงของเนื้อหาวิชาส่วนหนึ่ง และการจัดประสบการณ์อีกส่วนหนึ่ง

เซเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Galen J. Saylor and William M. Alexander 1974: 2) กล่าวถึงหลักสูตรว่า "เป็นโครงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่บุคคล ด้วยการอาศัยบุคคลอื่น หรือเครื่องมือเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้ โดยกำหนดขอบเขตการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชา และระยะเวลาไว้อย่างแน่นอน"

โบซอง (Beauchamp 1975: 196) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง แผนงานที่อธิบายถึงขอบข่ายและการจัดการเตรียมโปรแกรมการศึกษาในสถาบันการศึกษา ในแผนงานอาจประกอบด้วย ข้อความที่บอกถึงความต้องการ เป็นหลัก ที่เป็นแนวทางสำหรับวางแผนการสอน วัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษา โครงสร้าง เนื้อหาสาระ และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการประเมินคุณค่า ประสิทธิภาพของหลักสูตร และระบบของหลักสูตร

เกลน ฮาสส์ (Glen Hass 1977: 5) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่บุคคลได้รับจากการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน อันมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ให้บรรลุผลตาม เป้าประสงค์และจุดประสงค์เฉพาะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตเนื้อหาด้านทฤษฎี และการวิจัยอันมีรากฐานมาจากการปฏิบัติทั้งในอดีตและปัจจุบัน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522: 4) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ข้อกำหนดแผนการเรียนการสอน อันเป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อมุ่งสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525: 1-2) กล่าวถึง หลักสูตรว่ามีความหมาย 4 นัย คือ

1. รายการที่โรงเรียนกำหนดสอนและรวมทั้งวัสดุอื่น ๆ
2. รายวิชาที่จัดสอนให้กับเด็ก
3. รายวิชาที่ทางโรงเรียนจัดสอน
4. การวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

ภิญโญ สาร (2526: 331) กล่าวถึง หลักสูตรว่า หมายถึง โครงการการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนเรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษา หรือโครงการการศึกษาที่

โรงเรียนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลทางการศึกษา ตามแผนการศึกษานั้นเอง

สิริพร บุญญานันต์ (2529: 5) ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า "ปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า หลักสูตร หมายความว่ารวมถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ หลักสูตรจึงหมายถึง ทั้งส่วนที่เป็นข้อกำหนดรายการสอน และส่วนที่เป็นกระบวนการทั้งปวง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามข้อกำหนด"

จากตัวอย่างคำนิยามของคำว่า หลักสูตร ซึ่งกล่าวไว้โดยนักวิชาการและนักการศึกษา มากมายหลายท่าน อาจสรุปได้ว่า ความหมายของหลักสูตรที่เหมาะสมกับการวิจัยครั้งนี้ควรมี ความหมายเป็น 2 นัย กล่าวคือ

1. หลักสูตร เป็นโปรแกรมการศึกษา อันประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เนื้อหาสาระ แนวการสอน และการประเมินผล ที่จัดในรูปของมวลประสบการณ์ทั้งหลายให้กับ ผู้เรียน และ

2. หลักสูตร เป็นกระบวนการ เรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้กับผู้เรียนตามโปรแกรมการศึกษา

ทั้ง 2 ประการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียน เรียนรู้ประสบการณ์ เพื่อเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมให้ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้น ๆ

ความสำคัญของหลักสูตร

เชเลอร์ และ อเล็กซานเดอร์ (Galen J. Saylor and William M. Alexander 1966: 4-5) กล่าวว่า หลักสูตร เป็นเสมือนแผนภูมิการ เดินทางและตารางที่ยืดหยุ่นได้ในการ ดำเนินการศึกษา หลักสูตรจะถูกสร้างขึ้นโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้าน เนื้อหาวิชา การบริหารโรงเรียน และวิชาการต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาาระดับชั้นต่าง ๆ ร่วมกัน

กาญจนา คุณารักษ์ (2527: 4) กล่าวว่า หลักสูตร เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ที่จะทำให้ปรัชญา หรือความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุผลสมความมุ่งหมายตามแผนการ ศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เป็นข้อกำหนดและแนวปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จ หลักสูตรทำให้สังคม

เปลี่ยนแปลงได้ เพราะเมื่อประเทศชาติต้องการที่จะสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติให้เป็นอย่างไร รัฐบาลก็สามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาวิชาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชน เป็นไปตามที่ชาติต้องการ

องค์ประกอบของหลักสูตร

ทาบา (Hilda Taba 1962: 10) มีความเห็นว่า หลักสูตรไม่ว่าจะมีรูปแบบอย่างไรก็ตาม ควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมาย (Objective) เป็นการกำหนดความต้องการให้ผู้เรียน เป็นคนอย่างไร หรือจะให้การศึกษาเพื่ออะไร
2. เนื้อหาวิชา (Content) เป็นการเลือกสรรและจัดเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้
3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำเอาหลักสูตรที่เป็นรูปเล่ม ไปปฏิบัติให้เกิดผล
4. การประเมิน (Evaluation) เป็นการหาคำตอบว่าการดำเนินการของหลักสูตร เป็นไปตามความมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด และมีอะไรเป็นสาเหตุ

ไบซอง (George A. Beauchamp 1975: 108) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรในแง่ของระบบว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 3 ระบบ คือ

1. ระบบเนื้อหา
2. ระบบการสอน
3. ระบบการประเมินผล

ส่วน กมล สุดประเสริฐ (2517: 32-34) กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร ในทัศนะของนักบริหารว่า องค์ประกอบของหลักสูตร หมายถึง

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. โครงสร้างของหลักสูตร

3. เนื้อหาของหลักสูตร
4. วัสดุประกอบหลักสูตร และ
5. กระบวนการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร

สมิทร คุณานุกร (2520: 9) กล่าวถึง หลักสูตรในรูปขององค์ประกอบว่ามี 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร (Objectives) หมายถึง คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรนั้น ๆ คาดหวังไว้โดยความมุ่งหมายนี้จะต้องเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับปรัชญาหรือปณิธานที่วางไว้

2. เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาสาระที่ผ่านการจัดลำดับการ เรียนรู้ก่อนหลังแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นขบวนการที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริง โดยครูจะต้องนำเอาหลักสูตรที่กำหนดมาให้ นั้น ไปดัดแปลงให้เหมาะสม แล้วจึงนำไปสอน ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงรวมกิจกรรมไว้ 3 อย่าง คือ การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดบัจจัยและสภาพการสอนของครู

4. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินผลเพื่อตัดสินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร โดยมีขอบเขต คือ การวิเคราะห์ตัวหลักสูตร การวิเคราะห์ กระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลในการเรียนของนักเรียน และการวิเคราะห์โครงการประเมินหลักสูตร

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2521: 1-3) สรุปองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

1. หลักสูตรแม่บท ได้แก่ ข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วยจุดหมายและแนวทางของการศึกษา โครงสร้างของเนื้อหาสาระ เป็นกลุ่มวิชาหรือหมวดวิชา เนื้อหาวิชาเน้นหัวข้อสำคัญ อัตราเวลาเรียนและแนวการสอน รวมทั้งการประเมินผลการเรียนการสอน ในส่วนนี้กระทรวงศึกษาเป็นผู้จัดทำ

2. เอกสารหรือวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ เอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ครูใช้สอน และผู้เรียนใช้เรียน เช่น หนังสือ แบบเรียน คู่มือครู แผนการสอน และวัสดุอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน

3. กิจกรรมการเรียน ได้แก่ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของทั้งผู้สอนและผู้เรียน เช่น การสอนให้ค้นคว้า การศึกษานอกสถานที่ และการทำกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ผู้สอน ผู้เรียน และผู้บริหารเป็นผู้ปฏิบัติ

4. การประเมินผล ได้แก่ หลักการของการประเมินผล กระบวนการจัดต่าง ๆ พร้อมทั้งเครื่องมือและแบบฟอร์มในการประเมินผลการศึกษา

สังค อุทรานันท์ (2527: 189) ได้ให้ความคิดเห็นว่า หลักสูตรที่ดีควรมีส่วนประกอบของหลักสูตรต่อไปนี้

1. เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งควรมีทั้งจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมาย เฉพาะ
3. เนื้อหาสาระและประสมการณ
4. การเสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
5. การเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิชาการในชุมชน
6. การประเมินผล

จากองค์ประกอบของหลักสูตรดังกล่าวมาแล้ว จะพบว่าม้องค์ประกอบที่สำคัญ ๆ คล้ายคลึงกันหลายประการและสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอแยกองค์ประกอบของหลักสูตร เป็น 4 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร หมายถึง ความคาดหวังของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนที่ผ่านหลักสูตรนั้น ๆ มีคุณลักษณะอย่างไร จุดมุ่งหมายจึง เปรียบเสมือนหัวใจของหลักสูตร ซึ่งการกำหนดจุดมุ่งหมายต้อง เป็นไปตามปณิธานของหลักสูตรด้วย
2. เนื้อหาสาระและมวลประสมการณ หมายถึง ตัว เนื้อหารายวิชาและมวลประสม-การณของหลักสูตรที่กำหนดไว้และจัดให้กับผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ กระบวนการเรียน การสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการวิธสอน รวมตลอดจนถึงการวัดและประเมิน ผลการเรียนการสอน

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ซึ่งเป็นการประเมินผลผลิตที่ได้จากหลักสูตร เพื่อพิจารณาว่า ผลผลิตของหลักสูตรนั้น ๆ มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายหรือไม่อย่างไร

การพัฒนาหลักสูตร

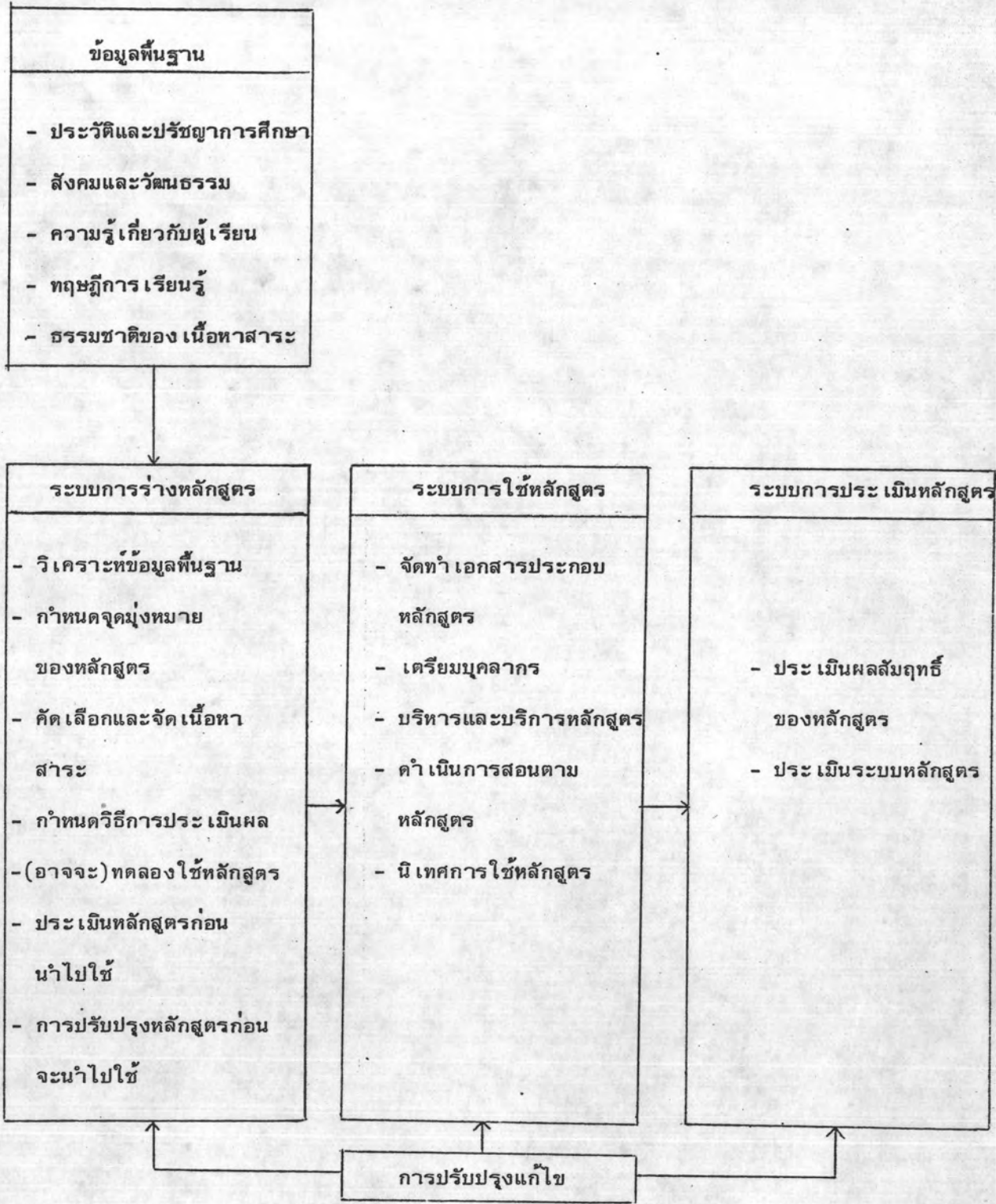
การพัฒนาหลักสูตร เป็นภาระหน้าที่ที่สำคัญของผู้จัดการศึกษาและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกคน ซึ่งต้องกระทำอย่าง เป็นระบบและครบวงจร หลักสูตรนั้นจึงจะมีประสิทธิภาพ ดังที่

ราล์ฟ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler 1950: 1) กล่าวว่า ในการพัฒนาหลักสูตร ควรจะตอบคำถาม 4 ข้อ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่โรงเรียนต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ
2. มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง ที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์เหล่านั้น
3. โรงเรียนจะจัดประสบการณ์ทางการศึกษาเหล่านั้นให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. เราจะพิจารณาได้อย่างไรว่า สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

แล้ว

สจ๊วต อุทรานันท์ (2528: 34-38) กล่าวว่า โดยทั่วไปความหมายของการพัฒนา หลักสูตรจะหมายถึง กระบวนการทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและปรับปรุงหลักสูตรซึ่งสามารถ แสดงระบบของการพัฒนาหลักสูตรได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ลำดับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร

จากแผนภูมิที่ 1 จะพบว่า การพัฒนาหลักสูตรมีความครอบคลุมถึงการร่างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ และการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นด้วย เมื่อพูดถึงหลักสูตรก็ควรจะต้องคิดถึงหลักสูตรทั้งระบบ คือ มีเอกสารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดของเนื้อหาสาระต่าง ๆ ต่อจากนั้นจะต้องมองไปถึงการนำหลักสูตรนั้นไปใช้ และรวมทั้งการประเมินหลักสูตรทั้งระบบอีกด้วย โดยเหตุนี้จึงถือว่าการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร เป็นกระบวนการอันหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การคัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล
5. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้ คือ

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
2. การคัดเลือกและการจัดเนื้อหาสาระ
3. การนำหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

เราจะพบว่าการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรจะกระทำได้อีกต่อเมื่อเราได้ประเมินผลหลักสูตรก่อนว่าเป็นอย่างไร การประเมินหลักสูตรที่จะครอบคลุมนั้นก็ควรประเมินจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และการนำหลักสูตรไปใช้ ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงในตอนต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร

ความหมายของการประเมิน

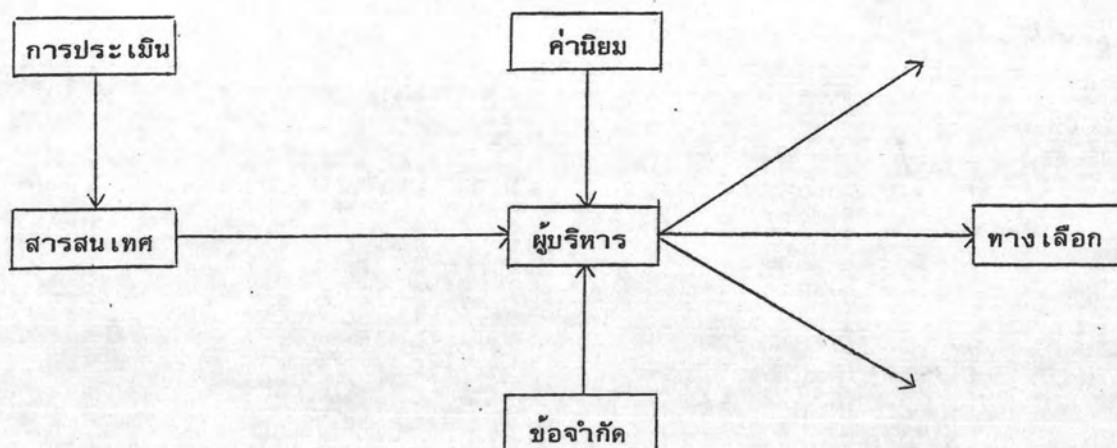
Evaluation หรือการประเมิน เป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษาในปัจจุบัน มาร์สเดน (Marsden 1976: 30) กล่าวถึงการประเมินว่า หมายถึงการตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น สิ่งใดดี หรือไม่ดี เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่า สิ่งใดดีควรคงไว้ สิ่งใดไม่ดีควรได้รับการปรับปรุง แก้ไข หรือยกเลิกไป เช่นเดียวกับ สคริบเวิน (อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2524: 9) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อบ่งชี้ถึงคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

สำหรับนักการศึกษาไทย อาทิเช่น อุทุมพร ทองอุไทย (2523: 12-13) ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ เพื่อให้ได้ข้อสรุปในเรื่องที่ต้องการประเมิน การประเมินต่างจากการวิจัยตรงที่ว่า การประเมินเป็นการที่นำเอาผลมาประกอบการตัดสินใจ การสรุปผลจึงแคบ และมีจุดหมายเพื่อค้นหาคุณค่าบางอย่าง ส่วนการวิจัย เน้นที่ผลการวิจัย การสรุปผลจึงกว้างและมีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาความจริง และ เสริมศรี ไชยศรี (2528: 227-228) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง การพิจารณาตัดสินว่า กระบวนการหรือผลลัพธ์นั้นมีคุณภาพเหมาะสมเพียงใด โดยอาศัยข้อมูลจากเครื่องมือการวัดต่าง ๆ ผลที่ได้จากการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนา เลือกและใช้สรรหสิ่งทั้งปวง (รวมทั้งคน สัตว์ และสิ่งของ) ให้ดีขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528: 94) กล่าวถึง การประเมินว่าเป็นกระบวนการที่มุ่งตอบคำถาม "How Good" การประเมินจึงมีความหมาย 2 ประการ คือ

1. การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (Information)

เพื่อช่วยในการตัดสินใจ ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

และในการประเมินสิ่งใดก็ตาม จะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบการ (Performance) ที่ได้จากการวัดกับการตัดสินใจคุณค่าของส่วนประกอบการนั้น โดยการเปรียบเทียบส่วนประกอบการที่ได้จากการวัดกับเกณฑ์การประเมิน ซึ่งองค์ประกอบของการประเมินจะเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\boxed{\text{การประเมินค่า}} = \boxed{\text{การวัด}} + \boxed{\text{การตัดสินใจ}}$$

การประเมินค่าแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ เช่น

1. แบ่งตามหลักยึดในการประเมินค่า

1.1 การประเมินค่าตามอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-Based Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ โดยทราบก่อนการประเมินผลว่า โครงการนี้มีวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

1.2 การประเมินค่า ซึ่งเป็นอิสระจากอุดมการณ์ของโครงการ (Goal-Free Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยไม่ทราบว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีอะไรบ้าง

2. แบ่งตามเวลาที่ทำกรประเมิน

- 2.1 การประเมินก่อนการปฏิบัติกิจกรรม
- 2.2 การประเมินขณะปฏิบัติกิจกรรม
- 2.3 การประเมินหลังจากปฏิบัติกิจกรรม
3. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน
  - 3.1 การประเมิน เพื่อปรับปรุงหรือการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)
  - 3.2 การประเมิน เพื่อสรุปผลหรือการประเมินรวมสรุป (Summative Evaluation)
4. แบ่งตามแบบจำลองของการประเมิน
  - 4.1 การประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุวัตถุประสงค์
  - 4.2 การประเมินที่มุ่ง เปรียบ เทียบกับ เกณฑ์การประเมิน
  - 4.3 การประเมินที่มุ่งนำผลไปช่วยในการตัดสินใจ
5. แบ่งตามสิ่งที่ถูกประเมิน
  - 5.1 การประเมินบริบท (Context Evaluation)
  - 5.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)
  - 5.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)
  - 5.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)
6. แบ่งตามความแท้จริงของการประเมิน
  - 6.1 การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation)
  - 6.2 การประเมินกึ่งแท้กึ่งเทียม (Quasi Evaluation)
  - 6.3 การประเมินแท้จริง (True Evaluation)

กล่าวโดยสรุปการประเมิน เป็นการหาข้อมูลหรือสารสนเทศ เพื่อตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง. โดยใช้วิธีการที่มีระบบและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมินนั้น

การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรและเป็นกิจกรรมหนึ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อย เพราะการประเมินหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายสำคัญหลายประการ อาทิเช่น (สันติ ธรรมบำรุง 2525: 175)

1. เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดทำขึ้นนั้นสามารถสนองวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้นต้องการหรือไม่
2. เพื่ออธิบายและดูว่าลักษณะของส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในแง่หลักการ จุดหมาย เนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดผล สอดคล้องตรงกันหรือไม่ หรือสนองความต้องการหรือไม่
3. เพื่อตัดสินว่าหลักสูตรมีคุณภาพดีหรือไม่ดี เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการนำไปใช้ มีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง
4. เพื่อตัดสินว่า การบริการงานด้านวิชาการและบริหารงานด้านหลักสูตร เป็นไปในทางที่ถูกต้องหรือไม่
5. เพื่อติดตามผลผลิตจากหลักสูตร คือ ผู้เรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษามาแล้วตามหลักสูตร เป็นไปตามความมุ่งหวังหรือไม่

ทิสนา แคมมณี ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า "เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรนี้เริ่มได้รับความสนใจในวงการศึกษามาตั้งแต่ ค.ศ. 1960 แต่ ราล์ฟ ไทเลอร์ ก็นับว่าเป็นผู้วางรากฐานมาให้นับตั้งแต่ ค.ศ. 1930 โดย ไทเลอร์ ได้ริเริ่มให้คำนิยามว่า การศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้นการประเมินผลหลักสูตรจึงมุ่งไปที่การเปลี่ยนแปลง เป็นจุดสำคัญ" และกล่าวว่า "สตีฟ เฟิลบีม และคณะ ได้ให้แนวคิดใหม่เกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรว่า การประเมินผลหลักสูตร คือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูล เพื่อที่จะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกอื่นที่ดีกว่าเดิม ต่อมาในปี ค.ศ. 1963 ครอนบาค ได้เขียนคำนิยามของการประเมินผลหลักสูตรไว้ในวารสาร Teachers College Record ว่า การประเมินผลหลักสูตร หมายถึง การรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในเรื่องของโปรแกรม หรือหลักสูตรการศึกษา" (ทิสนา แคมมณี อ้างถึงใน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, บรรณาธิการ 2528: 113)

นอกจากนี้นักวิชาการทางการศึกษาก็ได้ให้ความหมายหรือคำนิยามของการประเมินหลักสูตรไว้หลายท่าน เช่น

คาร์เตอร์ วี. กูด (Carter V. Good 1973: 220) ให้ความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ว่า การประเมินหลักสูตร คือ การประเมินกิจกรรมการเรียนภายในขอบข่ายการสอนที่เน้น เฉพาะ เพื่อจุดประสงค์ของการตัดสินใจในความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา ผลสัมฤทธิ์ของเป้าประสงค์เฉพาะ อันนำไปสู่การตัดสินใจในการวางแผน การจัดโครงการ ความต่อเนื่องกัน รวมทั้งการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้น

ครอนบาค (อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2520: 278) นิยามการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง "การรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูล เพื่อตัดสินใจในเรื่องของโปรแกรมหรือหลักสูตรการศึกษา" เช่นเดียวกับ ทาวนี่ (Tawney 1976: 10) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร เป็นการรวบรวมข้อมูล และจัดเตรียมข้อมูลที่อยู่บนรากฐานที่สามารถจะตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ประสิทธิภาพและคุณค่าของหลักสูตร

นอกจากนั้น สุจริต เพียรชอบ (2523: 33-34) ยังได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะ เป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด อะไรเป็น เหตุผล ผู้ประเมินหลักสูตรจึงต้อง เป็นผู้ที่มีความรู้ดีทั้งทางด้านหลักสูตร และด้านการประเมินผล การประเมินผลหลักสูตรตามแนวใหม่นั้น เน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษา มิใช่ดูแต่เพียงผลการเรียนปีสุดท้ายเท่านั้น แต่ควรประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนด้วย การประเมินหลักสูตรที่ดีควรมีโครงการประเมินที่แน่นอน วิธีประเมินหลักสูตรว่าสัมฤทธิ์ผลตามปณิธานที่ตั้งไว้เพียงใด อาจทำได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน
2. การวิเคราะห์หลักสูตรจากผลการวิจัยต่าง ๆ เช่น วิจัยเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการเรียนวิชาต่าง ๆ
3. การตั้งคณะกรรมการหรืออนุกรรมการวิเคราะห์หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน: และ

รวบรวมข้อสนเทศจากแหล่งต่าง ๆ ศึกษาข้อดี ข้อบกพร่องของหลักสูตร ศึกษาจากรายงานการวิจัย ข้อคิดเห็น และจากเอกสารหรือการประชุมต่าง ๆ

4. การวิเคราะห์หลักสูตรโดยใช้เกณฑ์ประเมินผล
5. การวิเคราะห์โครงการประเมินผล

สมิตร คุณานุกร (2523: 7) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรว่า "การประเมินหลักสูตร คือ การหาคำตอบว่าหลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในความมุ่งหมายหรือไม่ มากน้อยเพียงใด และอะไร เป็นสาเหตุ สำหรับ วิชัย วงษ์ใหญ่(2530: 75) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรประเภทที่ได้ทำอย่างไรแล้ว โดยกล่าวว่า การประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการเปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่จัดไว้กับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรว่า การปฏิบัติจริงนั้น ผลที่ได้ใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

จากนิยามข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือสารสนเทศ เพื่อใช้พิจารณาตัดสินคุณค่าของหลักสูตรนั้น ๆ ว่าสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ อย่างไร

องค์ประกอบของการประเมินหลักสูตร

การประเมินสิ่งใดก็ตามต้อง เข้าใจถึงสิ่งนั้นอย่างถ่องแท้เสียก่อน การจะประเมินหลักสูตรก็เช่นกัน ผู้ประเมินต้องเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรนั้น ๆ ว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง และมีลักษณะอย่างไรบ้าง นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรไว้ อาทิ เช่น

สมิตร คุณานุกร (2523: 5-8) กล่าวถึง การประเมินหลักสูตร เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตร และเป็นกิจกรรมหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร การประเมินหลักสูตรประกอบไปด้วย

1. การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. การเลือก การจัดเนื้อหาวิชา และประสบการณ์

3. การนำเอาหลักสูตรไปใช้
4. การประเมินผลหลักสูตร
5. การปรับปรุงหลักสูตร

เสริมศรี ไชยศรี (2528: 151-152) เน้นการประเมินหลักสูตรว่า เป็นเรื่อง ที่ผู้วางแผนประสพการณ์การเรียนรู้จะต้องคำนึงถึง ผู้พัฒนาหลักสูตร เหล่านั้นจะต้องคิดถึงวิธีการ ที่จะพิจารณาตัดสินว่า หลักสูตรหรือประสพการณ์ที่จัดขึ้นถูกหลักการจัดมากน้อยเพียงใด ถ้าเรา ต้องการความเป็นเลิศ หรือคุณภาพที่ยอดเยี่ยมของ การศึกษา เราจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ พิจารณาวิเคราะห์ขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดประสพการณ์ว่ามีผลดีตามที่ต้องการ หรือมีข้อ บกพร่องตรงไหนบ้าง เพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมายได้ดีที่สุด การประเมินผลหลักสูตร จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งขาดเสียมิได้ ในการประเมินผลหลักสูตรอาจเริ่ม ศึกษาจากสิ่งต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร
2. เนื้อหาหรือสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้ คิด และปฏิบัติ
3. กิจกรรม
4. แหล่งวิทยาการ
5. การประเมินผล
6. อิทธิพลอื่นที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของโปรแกรม

องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เราทราบถึงกรอบของการประเมินชัดเจนยิ่งขึ้น โดยอาจประเมินองค์ประกอบทั้งหมด หรือเพียงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ทั้งนี้จะต้อง สร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินให้เหมาะสมกับหลักสูตรที่จะประเมินด้วย ซึ่ง Harold B. Alberty (1962 อ้างถึงใน เสริมศรี ไชยศรี 2528: 235-236) กล่าวถึงเกณฑ์การประเมิน หลักสูตรควรคำนึงถึง

1. หลักสูตรนั้นจัดขึ้นเพื่อเด็กทุกคนทุกระดับหรือไม่ เช่น ระดับสติปัญญา ระดับความ สนใจ ภูมิหลังทาง เศรษฐกิจ สังคม เป็นต้น

2. โรงเรียนมีการพัฒนาและมีการใช้ปรัชญาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคมหรือไม่
3. หลักสูตรวางอยู่บนแนวคิดที่เน้นตัวผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้หรือไม่
4. หลักสูตรนั้นจัดตามความต้องการ ปัญหา และความสนใจของเด็กในขณะนั้นหรือไม่
5. การจัดหลักสูตรก่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในโรงเรียนและในชุมชนที่กว้างออกไปอย่างมีผลหรือไม่
6. โปรแกรมการศึกษาพื้นฐาน (General Education) ของหลักสูตรก่อให้เกิดการพัฒนา อุดมคติ ทศนคติ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดีในสังคมเราเพียงใด
7. โรงเรียนจัดโปรแกรมสำหรับเด็กที่สนใจในด้านอาชีพ หรือด้านวิชาการได้ผลตามจุดประสงค์หรือไม่ เพียงใด
8. โรงเรียนใช้การวางแผนหน่วยการเรียนรู้การสอนที่ทันสมัยหรือไม่
9. โรงเรียนของเราจัดให้เด็กมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่
10. ครู (ประจำชั้น) ดำเนินการแนะแนว เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ประจำวันของเด็กบ้างหรือไม่
11. โรงเรียนมีนโยบายที่จะรวมเอาการเรียนปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ทางสังคมไว้ในการสอนบ้างหรือไม่
12. โรงเรียนของเรามีการพัฒนา และจัดหา resource units, files, guides เพื่อช่วยครูในการเตรียมการสอนหรือไม่
13. มีวัสดุทัศนูปกรณ์ (Audio-Visual materials) เพียงพอสำหรับการสอนในชั้นหรือไม่
14. โรงเรียนของเรามีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งจัดขึ้นอย่างมีระบบต่อเนื่องกันหรือไม่

นอกจากนี้ นีกิลีย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans อ้างใน ไกลินทร์ รังสยาพันธ์

2526: 39) ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินหลักสูตรไว้ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรที่ดีจะต้องมีการวางแผนจัดทำ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ
2. หลักสูตรที่ดีจะต้องสะท้อนวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาออกมาเด่นชัด
3. หลักสูตรที่ดีจะต้องรักษาคุณภาพของวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ ไว้โดยตลอด
4. หลักสูตรที่ดีจะต้องส่งเสริมให้ได้ประสมการณ์ต่อเนื่องกันไป
5. หลักสูตรที่ดีจะต้องมีสภาพยืดหยุ่น เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพของผู้อื่น
6. หลักสูตรที่ดีจะต้องใช้ประโยชน์จากประสมการณ์การเรียน และจากทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้มากที่สุด
7. หลักสูตรที่ดีจะต้องทำให้ผู้เรียนแต่ละคนมีโอกาสได้พัฒนาตนเองไปถึงขีดสูงสุด

จะเห็นได้ว่าการประเมินหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง เพราะจะทำให้รู้ถึงคุณค่าของหลักสูตร และตัดสินใจว่าคุณภาพของหลักสูตรดีเพียงใด ผลผลิตของหลักสูตรเป็นอย่างไร การประเมินผลหลักสูตรจะส่งผลไปยังผู้มีอำนาจในการตัดสินใจว่า หลักสูตรนั้นสมควรที่จะแก้ไขปรับปรุงเพียงใด มีปัญหาอะไรบ้างในการใช้หลักสูตรนั้น จะได้ช่วย เหลือส่งเสริมให้หลักสูตรนั้น เป็นหลักสูตรที่ดี และสนองความต้องการต่าง ๆ ของผู้เรียน สังคม เศรษฐกิจ และการปกครอง และยังช่วยปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพที่ดีที่สุดด้วย

รูปแบบการประเมินหลักสูตร

รูปแบบหรือทฤษฎีของการประเมินหลักสูตรนั้นมีหลายลักษณะ เลวี (Lewy 1977:

10) ได้สรุปไว้ 3 ลักษณะคือ

1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร
  2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร
  3. การประเมินในลักษณะการตัดสินใจ
1. การประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตร หรือการประเมินที่มุ่งตรวจสอบการบรรลุ วัตถุประสงค์ (Goal Attainment Model of Objective Based Model) เป็นการประเมิน

ผลผลิตที่ได้จากหลักสูตร เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นับ เป็นรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับใช้ประเมินหลักสูตร หรือโครงการที่ดำเนินการใช้เสร็จสิ้นลงแล้ว รูปแบบการประเมินในลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) รูปแบบการประเมินของ ครอนบาค (L. Cronbach) และรูปแบบการประเมินของ สคริเวน (M. Scriven) เป็นต้น

2. การประเมินคุณค่าของหลักสูตร (Judgemental Model) เป็นการประเมินเพื่อดูว่า เมื่อนำหลักสูตรหรือโครงการไปใช้ในสถานการณ์ที่กำหนดนั้น จะได้ผลดีเพียงใด คำนวณค่าการลงทุนหรือไม่ การประเมินประเภทนี้จึงมุ่งนำเอาสิ่งที่เกิดขึ้นจริงทั้งในด้านปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการปฏิบัติ และผลผลิตไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์มาตรฐานแล้วจึงตัดสินคุณค่า ซึ่งการประเมินลักษณะนี้อาจดำเนินการระหว่างการใช้หลักสูตร (Formative Evaluation) หรือเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) ก็ได้ รูปแบบการประเมินในลักษณะนี้ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของ สเต็ก (Robert E. Stake) และรูปแบบการประเมินของ โพรวัส (M. Provus) เป็นต้น

3. การประเมินในลักษณะการตัดสินใจ (Decision Making Model) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลประกอบการพิจารณาตัดสินใจ เช่น รูปแบบการประเมินของ เวลช์ (Wayne W. Welch) และรูปแบบการประเมินของ Phi Delta Kappa ที่เรียกกันทั่วไปว่า แบบจำลองซีป (CIPP Model) เป็นต้น

การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองซีป (CIPP Model)

ระหว่าง ค.ศ. 1968-1970 แคนเน็ล สตัฟเฟิลบีม ได้เป็นประธานคณะกรรมการศึกษาระดับชาติชุดหนึ่ง ศึกษาเรื่องการประเมินผลในสหรัฐอเมริกา ที่เรียกว่า The Phi Delta Kappa National Study Committee on Evaluation เขาได้เสนอรูปแบบการประเมินผลเพื่อประเมินโครงการการศึกษาของโรงเรียนประถม และมัธยมศึกษาต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลจากกฎหมายฉบับที่ออกเมื่อ ค.ศ. 1965 เรียกว่า Elementary and Secondary Education Act, 1965 (ESEA) กฎหมายฉบับนี้ต้องการจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนปรับปรุงการศึกษา โดยต้องการประเมินโครงการหรือโปรแกรมต่าง ๆ ในโรงเรียน หลังจากที่เขาได้

เสนอรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ต่อคณะกรรมการแล้ว คณะกรรมการชุดนี้ก็ได้พัฒนารูปแบบนี้เพิ่มเติม เพื่อให้มีผลในการประเมินโครงการที่เป็นนวัตกรรมได้ด้วย

กลุ่มผู้พัฒนารูปแบบการประเมินหลักสูตรแบบ CIPP นี้ยึดหลักการที่ว่า การประเมินเป็นกระบวนการจัดกระทำกับข้อมูล 3 อย่าง คือ 1. การบรรยายว่าสิ่งที่ต้องการคำตอบนั้นคืออะไร (Delineating) 2. การรวบรวมหาข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งอาจต้องอาศัยเทคนิคทางการวัดผลและสถิติ (Obtaining) 3. การจัดหาข้อมูลให้ผู้ที่จะต้องตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ (Providing)

การประเมินแบบ CIPP ต้องหาข้อมูล 4 อย่าง คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของหลักสูตร (Context) ซึ่งช่วยส่งเสริมการตั้งจุดประสงค์
2. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวป้อน (Input) ซึ่งช่วยการตัดสินใจในเรื่องของการออกแบบ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ (Process) ซึ่งช่วยการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการและการปฏิบัติ
4. ข้อมูลเกี่ยวกับผลของโครงการ (Product) จะช่วยการพิจารณาตัดสินใจแก้ไขปรับปรุง หรือยุติ โครงการ (เสริมศรี ไชยศรี 2528: 247)

สำหรับ ทิศนา แชมมณี (2520: 29) ได้กล่าวถึง การประเมินหลักสูตรตามแบบจำลองชิป ดังนี้ การประเมินบริบท หมายถึง การประเมินวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตร การประเมินปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง การประเมินระบบโครงสร้างของหลักสูตร รวมทั้งระบบการบริหารหลักสูตรต่าง ๆ ด้วยการประเมินกระบวนการ หมายถึง การประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ และการประเมินผลผลิต หมายถึง การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตรนั้น วิธีการประเมินจะทำการประเมินด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน แล้วนำมาเทียบกันดูว่ามีความสอดคล้องและสัมพันธ์กันเพียงใด และมีจุดใดที่ควรแก้ไข

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2527: 61) กล่าวว่า โมเดลชิป (CIPP) เป็นโมเดลที่เหมาะสมกับการประเมินเพื่อพัฒนา ถ้าจะประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรไปพร้อมกันในเวลาเดียวกัน มิติที่น่าจะมองสำหรับการประเมินส่วนต่าง ๆ ได้แก่

การประเมินสถานะแวดล้อม หรือบริบทระบบของหลักสูตร เราต้องพิจารณาจาก

1. ความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง
2. สภาพสังคมและวัฒนธรรม
3. ประสิทธิภาพการศึกษา
4. นโยบายการศึกษา
5. ทิศทางการศึกษาของประเทศ ของโลก
6. หน่วยงานของมหาวิทยาลัย

นำผลที่ได้จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์เชิงเหตุผล สังเคราะห์และทำ Content Analysis ก็จะได้วัตถุประสงค์ของหลักสูตร และวัตถุประสงค์รายวิชา

การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของการบริหารหลักสูตร พิจารณาที่

1. อาจารย์
2. นิสิต
3. เจ้าหน้าที่
4. ข้าราชการ
5. งบประมาณ
6. ค่าใช้จ่ายรายตัว
7. วัสดุ ครุภัณฑ์
8. อาคารสถานที่

การประเมินการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน จะต้องประเมิน

1. พฤติกรรมการบริหาร
2. พฤติกรรมการเรียนของนิสิต
3. พฤติกรรมการดูแลให้คำปรึกษาแก่นิสิต
4. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

5. พฤติกรรมการบริหารงานทางวิชาการ

การประเมินผลผลิตของหลักสูตร จะต้องประเมิน

1. ผลการเรียนรู้ทั้งด้าน ทักษะปัญญา จิต อารมณ์
2. ความเจตปฏิบัติ

จากกรอบการประเมินทั้ง 4 ด้านนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดจาก Educational Evaluation : Decision Making โดย Denial L. Stufflebeam และคณะ (1977: 215-235) สรุปใจความสำคัญของการประเมินแต่ละด้านดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของระบบ โดยมีเป้าหมายที่เสนอเหตุผลเพื่อการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย มีวิธีการประเมิน 2 วิธี คือ

1.1 Contingency Mode หมายถึง การประเมินสภาวะแวดล้อมเพื่อหาโอกาสและภาวะแรงผลักดันจากภายนอกระบบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงโครงการหรือหลักสูตรให้ดีขึ้น โดยการสำรวจปัญหาของสังคมอย่างกว้าง ๆ เช่น การประเมินค่านิยมของชุมชน แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจ สถิติของประชากร และอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้ทำให้สามารถคาดการณ์สถานการณ์ต่าง ๆ ในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวางแผนโครงการ

1.2 Congruence Mode เป็นการประเมินโดยการเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Actual Result) กับสิ่งที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้น การประเมินลักษณะนี้ทำให้ทราบว่า สิ่งใดบ้างที่ตั้งใจจะให้เกิดขึ้นแล้วไม่ประสบผลสำเร็จ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่จะช่วยในการตัดสินใจว่า การนำปัจจัยเบื้องต้นที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จนบรรลุเป้าหมายนั้น ควรปรับปรุงปัจจัยเบื้องต้นอะไรบ้าง ซึ่งกระทำได้โดยการประเมินสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการศึกษา คือ

2.1 สภาพของสถานศึกษา อาทิ เช่น ผู้สอน ผู้เรียน

2.2 วิธีการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2.3 สิ่งประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น ตำรา สื่อทัศนูปกรณ์ สถานที่เรียน เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าหลักสูตรนั้นสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้หรือไม่ และบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งจะ เป็นข้อมูลที่ ใช้ในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

กรอบการประเมินกระบวนการผลิตนี้ ได้แก่ การประเมินกระบวนการเรียน การสอน การบริหารหลักสูตร และการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งผลการประเมิน เหล่านี้จะเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับหลักสูตร โดยเฉพาะระยะแรกของการ นำหลักสูตรไปใช้

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลสำเร็จ ของโครงการ หรือผลผลิตของหลักสูตร เปรียบเทียบกับเกณฑ์สมบูรณ์ (Absolute Criteria) หรือเกณฑ์สัมพัทธ์ (Relative Criteria) ซึ่งกำหนดไว้ก่อน โดยพิจารณาร่วมกับผลที่ได้จากการประเมินบริบท การประเมินปัจจัยเบื้องต้น และการประเมินกระบวนการ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบการประเมินของซีพี (CIPP Model) เป็นการประเมินทั้ง ระบบ เพื่อตัดสินใจว่าจะทำการเปลี่ยนแปลงหรือดำเนินการต่อไป เช่น ถ้าผลการประเมิน บริบทของหลักสูตร ชี้ให้เห็นว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ตั้งใจจะให้เกิด หรือวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ผู้ดำเนินงานก็จะเกิดความมั่นใจมากขึ้น และถ้าข้อมูลนั้นชี้ให้เห็น ข้อบกพร่อง ผู้ดำเนินการอาจตัดสินใจเปลี่ยนแปลงในแนวทางที่เหมาะสม โดยอาจเปลี่ยนแปลง ทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนก็ได้

รูปแบบนี้แม้จะเหมาะสมสำหรับผู้บริหารที่จะใช้ในการประเมินผลงานควบคู่กับการ บริหาร แต่กรอบการประเมินนี้ก็เป็นที่ยอมรับและถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง ซึ่งข้อมูล ที่ได้จะมีความครอบคลุมและเป็นประโยชน์ในการนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจปรับปรุงงาน ทั้งระบบได้มากที่สุด ซึ่งทำให้รูปแบบนี้เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งในการประเมินโครงการ และการปรับปรุงหลักสูตรในปัจจุบัน

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พ.ศ. 2527 ของสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล

การศึกษาคหกรรมศาสตร์ คือ ขบวนการพัฒนากำลังคนให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่าง
มีประสิทธิภาพ เพื่อตนเอง ครอบครัว และเพื่ออาชีพ

ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงคหกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2527 สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล

1. เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกลางด้านคหกรรมศาสตร์ ในอันที่จะเป็นนักปฏิบัติการ
เชิงวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ มีความชำนาญในการปฏิบัติงานเฉพาะ ด้านผ้าและเครื่อง
แต่งกาย อาหารและโภชนาการ คหกรรมศาสตร์ทั่วไปและอื่น ๆ ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีชื่อ
เรียกตามความชำนาญในด้านนั้น ๆ

2. เพื่อฝึกอบรมให้มีความคิดริเริ่ม มีกิจนิสัยในการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อปรับปรุง
ตนเองให้ก้าวหน้า สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล ปฏิบัติงานตามหลักวิชาการที่มีการ
วางแผนและดำเนินการอย่างรอบคอบ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ
วิเคราะห์ข่าวสารและคำโฆษณา เพื่อปฏิบัติตนในหน้าที่เชื่อถือได้ รักษาและสืบทอดศิลปวัฒนธรรม
และประเพณีไทย รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานทั้งในครอบครัว และเพื่อธุรกิจ
การค้า

3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร
ความอดทน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลทั่วไปทั้งใน
ครอบครัวและสังคม

ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พ.ศ.
2527

1. ปฏิบัติงาน เชิงวิชาการในธุรกิจคหกรรมศาสตร์ เกี่ยวกับการควบคุมดำเนินงาน
และตรวจสอบงาน สาธิตให้คำแนะนำแก่ผู้บริโภค วิเคราะห์และติดตามประเมินผลงาน

2. ปฏิบัติงานในหน้าที่แม่บ้าน นักวิชาการผู้สอนและเผยแพร่ความรู้ทางคหกรรมศาสตร์ ผู้ดำเนินธุรกิจการเลี้ยงดูเด็ก ช่างประดิษฐ์ งานศิลปคหกรรม ผู้ประกอบอาหาร งานธุรกิจเสื้อผ้า ทั้งในรูปแบบวิสาหกิจส่วนตัว และทำงานในธุรกิจเอกชน

3. เพื่อฝึกอบรมให้ความคิดริเริ่ม มีจินตนาการในการค้นคว้าหาความรู้ เพื่อปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้า สามารถแก้ปัญหาด้วยหลักการและเหตุผล ปฏิบัติงานตามหลักวิชาการที่มีการวางแผนและดำเนินงานอย่างรอบคอบ รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถวิเคราะห์ข่าวสารและคำโฆษณา เพื่อปฏิบัติตนในหน้าที่ที่เชื่อถือได้ รักษาและสืบทอดศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย รู้จักใช้เทคโนโลยีเหมาะสมในการปฏิบัติงานทั้งในครอบครัวและเพื่อธุรกิจการค้า

4. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและชุมชน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลทั่วไปทั้งในครอบครัวและสังคม

โครงสร้างของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พ.ศ.

2527

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงคหกรรมศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิชาต่าง ๆ ตามแนวทางเฉพาะงาน ซึ่งได้แก่ สาขางานการสอนและการเผยแพร่ความรู้ทางคหกรรมศาสตร์ ความรู้ทางคหกรรมศาสตร์ สาขางานพัฒนาการครอบครัวและเด็ก สาขางานศิลปประดิษฐ์และศิลปคหกรรม สาขางานอาหารและโภชนาการ สาขางานผ้าและเครื่องแต่งกาย และวิทยาเขตสามารถปรับหลักสูตรให้สนองความต้องการของท้องถิ่น หรือสอดคล้องกับสภาพและลักษณะความต้องการของตลาดแรงงาน ในปัจจุบันได้ แต่ต้อง เป็นไปตาม เกณฑ์ของหลักสูตร ดังนี้

1. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย 3 หมวดวิชา และมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น

1.1 วิชาพื้นฐาน 20 หน่วยกิต

1.2 วิชาชีพ ไม่ต่ำกว่า 65 หน่วยกิต

1.2.1	วิชาแกนคหกรรมศาสตร์	ไม่ต่ำกว่า	15 หน่วยกิต
1.2.2	วิชาเฉพาะสาขา	ไม่ต่ำกว่า	35 หน่วยกิต
1.2.3	วิชาชีพเลือก	ไม่ต่ำกว่า	15 หน่วยกิต

1.3 วิชาเลือกเสรี 5 หน่วยกิต

2. เกณฑ์สาขาวิชา

2.1 ผู้สำเร็จการศึกษาสาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป จะต้องศึกษารายวิชา
ไม่ต่ำกว่า 30 หน่วยกิต

2.2 ผู้สำเร็จการศึกษาสาขางาน เฉพาะใดจะต้องศึกษารายวิชาในสาขาวิชา
ชีพเฉพาะนั้น ไม่ต่ำกว่า 15 หน่วยกิต

3. รายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร ปวส. คหกรรมศาสตร์ทั่วไป

3.1 วิชาพื้นฐาน 20 หน่วยกิต

3.1.1 วิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต

พม.1001 จิตวิทยาทั่วไป 3 (3-0-3)

มส.1002 ชุมชนกับการพัฒนา 3 (3-0-3)

3.1.2 วิชาภาษา 9 หน่วยกิต

พท.1101 ภาษาไทย 3 (2-2-2)

พท.2101 ภาษาอังกฤษ 1 3 (2-2-2)

พท.2102 ภาษาอังกฤษ 2 3 (2-2-2)

3.1.3 วิชาวิทยาศาสตร์ 3 หน่วยกิต

พว.1161 อนินทรีย์เคมี 3 (2-3-3)

3.1.4 วิชาพลศึกษาหรือนันทนาการหรือกิจกรรม เลือกเรียน

รายวิชาใดก็ได้ 2 หน่วยกิต

พท.1001 พลศึกษา 1 1 (0-3-1)

พท.1002 พลศึกษา 2 1 (0-3-1)

พท.1101 นันทนาการ 1 1 (0-3-1)

พท.1102 นันทนาการ 2 1 (0-3-1)

	พพ.1001	กิจกรรม 1	1 (0-3-1)	
	พพ.1002	กิจกรรม 2	1 (0-3-1)	
3.2	วิชาชีพ			65 หน่วยกิต
3.2.1	วิชาแกนคหกรรมศาสตร์			15 หน่วยกิต
	คท.0101	ปฐมนิเทศคหกรรมศาสตร์	2 (2-0-2)	
	คท.0102	เคมีคหกรรม	3 (2-3-3)	
	คท.2101	การปรับปรุงบุคลิกภาพ	2 (2-0-2)	
	คท.2102	อุปกรณ์งานบ้าน	2 (1-2-2)	
	คท.2103	เศรษฐศาสตร์ครอบครัว	2 (2-0-2)	
	คท.2104	ครอบครัวสัมพันธ์	2 (2-0-2)	
	คท.2205	การจัดการบ้านเรือน	2 (2-0-2)	
3.2.2	วิชาเฉพาะสาขา ไม่ต่ำกว่า			35 หน่วยกิต
	ให้ดูจากหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา			
3.2.3	วิชาชีพเลือก ไม่ต่ำกว่า			15 หน่วยกิต
3.3	วิชาเลือกเสรี			5 หน่วยกิต
	ให้เลือกรายวิชาจากหมวดใดก็ได้ โดยได้รับความเห็นชอบ			
	จากอาจารย์ที่ปรึกษา			
4.	หน่วยกิตรวม			90 หน่วยกิต

วุฒิการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาตามแผนการเรียนของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ให้เรียกชื่อวุฒิผู้สำเร็จการศึกษา ดังนี้

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป ชื่อย่อว่า ปวส.

(คหกรรมศาสตร์ทั่วไป)

การจัดการศึกษา

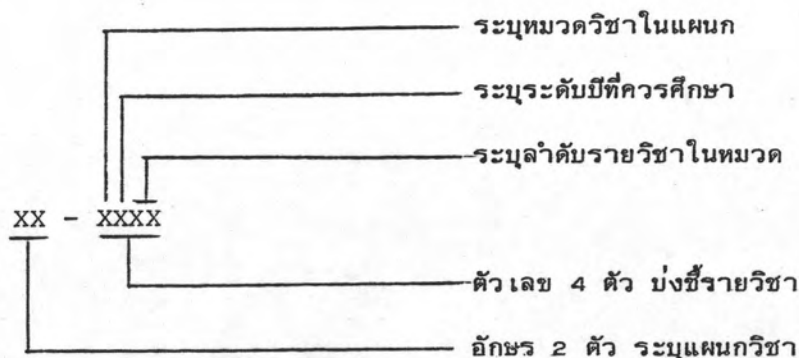
ปีการศึกษาหนึ่งแบ่งออกเป็น 2 ภาคเรียน ภาคเรียนหนึ่งมีเวลาเรียน 18 สัปดาห์ และถือหลักการจัดแผนการเรียนในแต่ละภาคดังนี้

1. จัดแบ่งวิชาแต่ละภาคเรียน โดยกระจายภาระของผู้สอนและผู้เรียนให้เหมาะสม
2. จัดลำดับรายวิชาก่อนหลัง
3. ภาคเรียนหนึ่ง ๆ ควรจัดดังนี้
  - 3.1 รายวิชา ไม่เกิน 10 รายวิชา
  - 3.2 หน่วยกิต ไม่เกิน 25 หน่วยกิต
  - 3.3 จำนวนคาบเรียนใน เวลาต่อสัปดาห์ 33-35 คาบ เรียน
  - 3.4 จำนวนคาบเรียนรวมทั้งในและนอก เวลาต่อสัปดาห์ 50-60 ชั่วโมง
4. วิทยาเขตหนึ่ง ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้แผนการเรียน เหมือนกัน
5. การ เปิดหลักสูตรสาขาวิชาต้องขออนุมัติวิทยาลัย
6. การ เปิดสาขางานรองหรือสาขางาน เฉพาะต้องขออนุมัติผู้อำนวยการวิทยา เขต
7. การ เปิดรายวิชาที่ไม่ระบุไว้ในหนังสือหลักสูตรต้อง เสนอวิทยาลัยพิจารณา

การบริหารหลักสูตรด้านวิชาการ

การบริหารหลักสูตรด้านวิชาการในแต่ละวิทยาเขต ให้มีคณะทำงานด้านบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1. หัวหน้าคณะวิชาเป็นประธาน หัวหน้าแผนกวิชาเป็นกรรมการ มีหน้าที่ควบคุมจัด ดำเนินการรายวิชานั้น ๆ
2. แผนกวิชาที่ใหญ่มีสาขางานหลายสาขา อาจแบ่งส่วนงานในแผนกวิชาเป็นหมวด วิชาตามสาขางานนั้น ๆ
3. การแบ่งความรับผิดชอบงานในวิทยาเขต ให้ระบุด้วยรหัสรายวิชา โดยมีระบบ ดังนี้

การแบ่งรายวิชาหรือเนื้อหา

ให้ปฏิบัติตามหลักการศึกษาระบบสมรรถฐาน (Competency Based Education) โดยแยกสมรรถภาพที่จำเป็น และจัดแบ่ง เป็นรายวิชา หน่วยเรียน และบทเรียน มุ่งคำนึงถึงพฤติกรรมต่อไปนี้

1. ความรู้ความสามารถในด้านสติปัญญา ทักษะปฏิบัติการ
2. คุณลักษณะที่จำเป็น ในด้าน เจตคติหรือกิจนิสัย

นอกจากศึกษารายวิชาแล้ว นักศึกษาจะต้องฝึกงานในแหล่งประกอบการ และหรือ ฝึกงาน เสริมประสบการณ์ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง

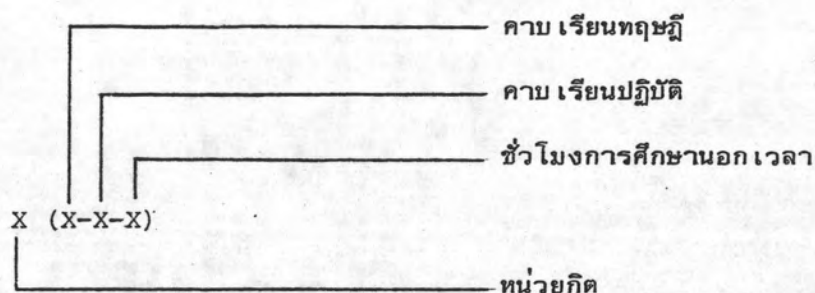
การจัดชั่วโมงเรียน

ในการจัดชั่วโมงให้พิจารณาถึงลักษณะการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้ ของนักศึกษาที่สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และควรจัดชั่วโมงให้นักศึกษา ได้ศึกษาทั้งในเวลาและนอกเวลาเรียน รวมสัปดาห์ละ 50-60 ชั่วโมง ดังนี้

1. เวลาเพื่อการเรียนรู้ของนักศึกษา มี 3 ลักษณะ
  - 1.1 ชั่วโมงทฤษฎีในชั้นเรียน
  - 1.2 ชั่วโมงปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ
  - 1.3 ชั่วโมงศึกษานอกเวลา

2. เวลาที่นักศึกษาใช้เพื่อการศึกษาสัปดาห์ละ 50-60 ชั่วโมง

อนึ่ง การระบุจำนวนคาบเรียน หน่วยกิต และชั่วโมงศึกษานอกเวลา ให้ปฏิบัติดังนี้

การนับหน่วยกิต

เมื่อได้แบ่งรายวิชาหรือเนื้อหาตามหลักการศึกษามรรครฐานแล้ว ให้ความหนักเบาของรายวิชาต่าง ๆ แล้วให้นับหน่วยกิตตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี 1 คาบเรียน/สัปดาห์ = 1 หน่วยกิต
2. ชั่วโมงเรียนภาคปฏิบัติ 2 คาบเรียน/สัปดาห์ = 1 หน่วยกิต
3. ชั่วโมงปฏิบัติการในโรงฝึกงาน หรือภาคสนาม
3 คาบเรียน/สัปดาห์ = 1 หน่วยกิต
4. ชั่วโมงฝึกงานในกิจการอุตสาหกรรมหรือธุรกิจ
ณ แหล่งประกอบการ 5-6 ชั่วโมง/สัปดาห์ หรือประมาณ
100 ชั่วโมง = 1 หน่วยกิต
5. จำนวนรวมของชั่วโมงเรียนภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และ
ศึกษานอกเวลาเรียน หน่วยกิตไม่เกิน 3 และไม่ต่ำกว่า 2
6. หน่วยกิตตลอดหลักสูตรต้องไม่ต่ำกว่า 85 หน่วยกิต และไม่เกิน 95 หน่วยกิต

เกณฑ์การศึกษา

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาต่อ

1. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสาขาวิชา
คหกรรมศาสตร์ทั่วไป
2. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 (วุฒิการศึกษา วช.1, วช.2)
ซึ่งมีหน่วยการเรียนรู้ทางคหกรรมศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 65 หน่วยกิต ถ้าหากไม่ถึงต้องลงทะเบียน
เรียนในภาคฤดูร้อน
3. เป็นผู้ผ่านการสอบคัดเลือก และหรือคัดเลือกตาม เกณฑ์ที่วิทยาเขตกำหนด
4. เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบการสอบคัดเลือก และ/
หรือคัดเลือกของวิทยาเขต

วิทยาเขตอาจรับโอนนักศึกษา ปวส. ที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาเข้าศึกษาต่อได้ แต่ทั้งนี้
จะต้องเป็นไปตามระเบียบปฏิบัติว่าด้วยการรับโอนนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พุทธศักราช 2527 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

การขึ้นทะเบียน เป็นนักศึกษา

ผู้ที่ได้ผ่านการสอบคัดเลือก และ/หรือคัดเลือกแล้ว จะต้องขึ้นทะเบียน เป็นนักศึกษา
ในสังกัดวิทยาเขตนั้น พร้อมทั้งชำระเงินค่าขึ้นทะเบียน เป็นนักศึกษาตามระเบียบของสถานศึกษา
และเมื่อนักศึกษาถูกถอนทะเบียนจากการ เป็นนักศึกษา อันเนื่องมาจากผลการเรียนหรือประพฤติ
ตนขัดต่อระเบียบใด ๆ นักศึกษาจะกลับมีสภาพ เป็นนักศึกษาได้ใหม่ต่อ เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการ
วิทยาเขต และให้ขึ้นทะเบียนใหม่

การลงทะเบียนการเรียน

นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามแผนการเรียนของหลักสูตรที่สถาน
ศึกษาได้จัดไว้ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา และชำระเงินค่าลงทะเบียนเรียน
ตามระเบียบการลงทะเบียนของวิทยาเขต

ระหว่างการศึกษา

นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่วิทยาลัยหรือวิทยาเขตกำหนด ผู้ที่ปฏิบัติผิดระเบียบหรือขาดคุณสมบัติการ เป็นนักศึกษาจะถูกลงโทษตามกรณีที่ได้ระบุไว้ในระเบียบข้อบังคับนั้น ๆ

การประเมินผลการศึกษา

การประเมินผลและการตัดสินผลสำเร็จการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของสถาบัน เทคโนโลยีราชภัฏวชิรเวศน์ ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การประเมินผลรายวิชา ใช้แบบอิง เกณฑ์
2. การประเมินผลรายวิชา ให้ประเมิน 2 ชั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 ประเมินผลการเรียน ผ่าน หรือไม่ผ่าน
  - 2.2 ประเมินผลรายวิชาที่ผ่าน โดยให้ค่าระดับคะแนน เป็น 1, 2, 3 และ 4 ระดับวิชาที่ไม่ผ่านจะได้รับระดับค่าเป็น 0
3. คะแนนเฉลี่ยสะสม ให้คิดโดยนำผลบวกของผลคูณระหว่างหน่วยกิตกับค่าระดับคะแนนของรายวิชาสะสม แล้วหารด้วยจำนวนหน่วยกิตสะสม
4. เกณฑ์การตัดสินผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ที่สำเร็จการศึกษาต้องอยู่ในเกณฑ์ ดังนี้
  - 4.1 ได้ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ หลักสูตรแต่ละสาขาวิชา และ
  - 4.2 ได้ค่าระดับคะแนน เฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และ
  - 4.3 ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของวิทยาเขต
5. เกณฑ์พ้นสภาพการ เป็นนักศึกษา ให้ถือค่าระดับคะแนน เฉลี่ยสะสมตามหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนทั้งหมด หรือหน่วยกิตสะสมดังต่อไปนี้
  - 5.1 ค่าระดับคะแนน เฉลี่ยสะสมที่ต้องพ้นสภาพการ เป็นนักศึกษา

หน่วยกิตสะสม

ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ต้องพ้นสภาพการ เป็นนักศึกษา

0 - 20	ต่ำกว่า 1.50
21 - 40	ต่ำกว่า 1.80
41 - 60	ต่ำกว่า 1.90
ตลอดหลักสูตร	ต่ำกว่า 2.00

5.2 ผู้ที่พ้นสภาพมีสิทธิยื่นคำร้องให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ศึกษาต่ออีก 1 ภาคเรียนได้ แต่ค่าระดับคุณภาพเฉลี่ยต้องไม่ต่ำกว่า 1.95

5.3 ผู้ที่พ้นสภาพมีสิทธิยื่นคำร้องขอศึกษาต่อได้ไม่เกิน 2 ครั้ง

ตารางที่ 1 รายวิชาของหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พ.ศ.2527

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม./สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
1. หมวดวิชาพื้นฐาน					
(20 หน่วยกิต)					
1. จิตวิทยาทั่วไป	3	3	0	3	3(3-0-3)
2. ชุมชนและการพัฒนา	3	3	0	3	3(3-0-3)
3. ภาษาไทย	3	2	2	2	3(2-2-2)
4. ภาษาอังกฤษ 1	3	2	2	2	3(2-2-2)
5. ภาษาอังกฤษ 2	3	2	2	2	3(2-2-2)
6. อนินทรีย์เคมี	3	2	3	3	3(2-3-3)
7. กิจกรรม 1	1	0	2	1	1(0-2-1)
8. นันทนาการ 1	1	0	2	1	1(0-2-1)
2. หมวดวิชาชีพ					
2.1 วิชาแกนคหกรรม					
ศาสตร์ (15 หน่วยกิต)					
1. ปฐมนิเทศคหกรรมศาสตร์	2	2	0	2	2(2-0-2)
2. เคมีคหกรรม	3	2	3	3	3(2-3-3)
3. การปรับปรุงบุคลิกภาพ	2	2	0	2	2(2-0-2)
4. อุปกรณ์งานบ้าน	2	1	2	2	2(1-2-2)
5. เศรษฐศาสตร์ครอบครัว	2	2	0	2	2(2-0-2)
6. ครอบครัวสัมพันธ์	2	2	0	2	2(2-0-2)
7. การจัดการบ้านเรือน	2	2	0	2	2(2-0-2)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม./สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
2.2 วิชาเฉพาะสาขา (35 หน่วยกิต)					
1. เทคนิคการตัดเย็บเสื้อ1	3	2	3	4	3(2-3-4)
2. เทคนิคการตัดเย็บเสื้อ3	3	2	3	4	3(2-3-4)
3. ความรู้เรื่องผ้า 1	3	2	2	3	3(2-2-3)
4. หลักศิลป์	2	1	3	2	2(1-3-2)
5. หลักการประกอบอาหาร	3	2	3	2	3(2-3-2)
6. อาหาร 1 (อาหาร ครอบครัว	3	2	3	2	3(2-3-2)
7. โภชนาการ	3	2	3	2	3(2-3-2)
8. พัฒนาการ เด็ก	2	2	0	2	2(2-0-2)
9. การจัดและตกแต่งบ้าน	2	1	3	2	2(1-3-2)
10. อนามัยครอบครัวและ เคหพยาบาล	2	1	3	2	2(1-3-2)
11. เกษตรในครัวเรือน	2	1	3	2	2(1-3-2)
12. ศิลปประดิษฐ์	2	1	2	2	2(1-2-2)
13. เทคนิคการสาธิต	2	1	2	2	2(1-2-2)
14. การฝึกงานคหกรรม ศาสตร์	3	1	6	1	3(1-6-1)
2.3 วิชาชีพเลือก (15 หน่วยกิต) ให้เลือกสาขางานเฉพาะ เพียง 1 สาขางานต่อไปนี้					

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม./สปีดาร์ท
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
สาขา การสอนและเผยแพร่ ความรู้ศึกษาศาสตร์ (15 หน่วยกิต)					
1. เทคนิคการตัดเย็บเสื้อผ้า 2	3	2	3	4	3(2-3-4)
2. ความรู้เรื่องผ้า 2	3	2	2	3	3(2-2-3)
3. ศิลปะและวัฒนธรรมไทย	3	2	3	3	3(2-3-3)
4. อาหาร 4 (ถนอม อาหาร)	3	2	3	2	3(2-3-2)
5. ศิลปประดิษฐ์ 2	3	2	3	3	3(2-3-3)
สาขา พัฒนาการครอบครัว และเด็ก (15 หน่วยกิต)					
1. จิตวิทยาเด็ก	2	2	0	2	2(2-0-2)
2. กิจกรรมสำหรับเด็ก	2	1	2	2	2(1-2-2)
3. ประดิษฐ์อุปกรณ์และ เครื่องเล่นเด็ก	2	1	3	2	2(1-3-2)
4. ศิลปะสำหรับเด็ก	2	1	2	3	2(1-2-3)
5. การจัดสถานเลี้ยงดูเด็ก	2	2	0	2	2(2-0-2)
6. โภชนาการวัยเด็กก่อน เรียน	3	2	3	2	3(2-3-2)
7. โสດทัศนศึกษา	2	1	2	2	2(1-2-2)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม./สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
สาขา ศิลปประดิษฐ์และ ศิลปกรรม (15 หน่วยกิต) บัณฑิต 2 วิชา คือ					
1. ศิลปะการออกแบบงาน คหกรรม	2	2	0	2	2(2-0-2)
2. ธุรกิจคหกรรมศาสตร์ (เลือกจากวิชาอื่นอีก 11 หน่วยกิต)	2	2	0	2	2(2-0-2)
1. ศิลปประดิษฐ์ 2	3	2	3	3	3(2-3-3)
2. แกะสลัก	3	2	3	3	3(2-3-3)
3. ดอกไม้	3	2	3	3	3(2-3-3)
4. ไบคอง	3	2	3	3	3(2-3-3)
5. เย็บ	2	1	2	2	2(1-2-2)
6. ปัก	2	1	2	2	2(1-2-2)
7. ถัก	2	1	2	2	2(1-2-2)
8. ประดิษฐ์เศษวัสดุ	3	2	3	3	3(2-3-3)
9. เขียนลวดลายด้วยสี	3	2	3	3	3(2-3-3)
10. ดอกไม้ประดิษฐ์	3	2	3	3	3(2-3-3)
11. ประดิษฐ์ตุ๊กตา	3	2	3	3	3(2-3-3)
12. เครื่องหอมและของ ชำร่วย	3	2	3	3	3(2-3-3)
13. ประดิษฐ์เครื่องใช้ใน บ้าน	3	2	3	3	3(2-3-3)

ตารางที่ 1 (ต่อ).

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม./สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
14. จักรสาน	2	1	3	2	2(1-3-2)
15. การจัดดอกไม้	2	1	3	2	2(1-3-2)
16. ถักทอ	2	1	3	2	2(1-3-2)
17. งานปูนปลาสเตอร์	2	1	3	2	2(1-3-2)
18. ศิลปะการแต่งหน้าร้าน	2	2	0	2	2(2-0-2)
19. ศิลปะพื้นบ้าน	1	1	0	1	1(1-0-1)
20. การจัดจำหน่ายและ การโฆษณา	2	1	3	2	2(1-3-2)
21. บั๊กจิก	2	1	3	4	2(1-3-4)
22. การทำมาดิก	2	1	3	3	2(1-3-3)
23. ซิลค์สกรีน	2	1	3	2	2(1-3-2)
3. หมวดวิชาเลือกเสรี (5 หน่วยกิต)					
1. ดนตรีสำหรับเด็ก	2	1	3	2	2(1-3-2)
2. วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2	1	3	3	2(1-3-3)
3. ศิลปะการออกแบบงาน คหกรรม	2	2	0	2	2(2-0-2)
4. ศิลปะประดิษฐ์ 2	3	2	3	3	3(2-3-3)
5. แกะสลัก	3	2	3	3	3(2-3-3)
6. ดอกไม้สด	3	2	3	3	3(2-3-3)
7. งานใบตอง	3	2	3	3	3(2-3-3)
8. เย็บ	2	1	2	2	2(1-2-2)
9. ปัก	2	1	2	2	2(1-2-2)
10. ถัก	2	1	2	2	2(1-2-2)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม. / สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
11. ประติมากรรม วัสดุ	3	2	3	3	3(2-3-3)
12. เขียนลวดลายด้วยสี	3	2	3	3	3(2-3-3)
13. ดอกไม้ประติมากรรม	3	2	3	3	3(2-3-3)
14. ประติมากรรมตุ๊กตา	3	2	3	3	3(2-3-3)
15. เครื่องหอมและของ ชำร่วย	3	2	3	3	3(2-3-3)
16. ประติมากรรมเครื่องใช้ใน บ้าน	3	2	3	3	3(2-3-3)
17. จักสาน	2	1	3	2	2(1-3-2)
18. การจัดดอกไม้	2	1	3	2	2(1-3-2)
19. ถักทอ	2	1	3	2	2(1-3-2)
20. จักสวน	2	1	2	2	2(1-2-2)
21. เครื่องหนัง	2	1	3	2	2(1-3-2)
22. งานปูนปลาสเตอร์	2	1	3	2	2(1-3-2)
23. ศิลปะการแต่งหน้าร้าน	2	2	0	2	2(2-0-2)
24. ศิลปะพื้นบ้าน	1	1	0	1	1(1-0-1)
25. เทคนิคการสาธิต	2	1	2	2	2(1-2-2)
26. วิธีสอนคหกรรมศาสตร์	2	1	3	2	2(1-3-2)
27. ธุรกิจคหกรรม	2	2	0	2	2(2-0-2)
28. การจัดจำหน่ายและ การโฆษณา	2	1	3	2	2(1-3-2)
29. เทคนิคการตัดเย็บ เสื้อผ้า 1	3	2	3	3	3(2-3-3)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม. / สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
30. การปักจักร	2	2	3	4	2(2-3-4)
31. เทคนิคการตัดเย็บชุด โอกาสพิเศษ 1	3	2	3	4	3(2-3-4)
32. เทคนิคการตัดเย็บเสื้อ	3	2	3	4	3(2-3-4)
33. การทำบาติก	2	1	3	2	2(1-3-2)
34. ซิลค์กรีน	2	1	3	2	2(1-3-2)
35. อาหารจำนวนมาก	3	2	3	2	3(2-3-2)
36. อาหารกลางวันใน โรงเรียน	2	1	3	1	2(1-3-1)
37. อาหาร 2 (อาหาร นานาชาติ)	3	2	3	2	3(2-3+2)
38. อาหารเพื่อการค้า	2	1	3	1	2(1-3-1)
39. อาหารสำเร็จรูป	2	1	3	1	2(1-3-1)
40. อาหารไทยโอกาส พิเศษ	3	2	3	2	3(2-3-2)
41. ขนมไทย	2	1	3	1	2(1-3-1)
42. อาหารว่าง	2	1	3	1	2(1-3-1)
43. อาหารค็อกเทล	2	1	3	1	2(1-3-1)
44. อาหารมังสวิรัต	2	1	3	1	2(1-3-1)
45. อาหารจีน	2	1	3	1	2(1-3-1)
46. อาหารมุสลิม	2	1	3	1	2(1-3-1)
47. อาหารตะวันตก	2	1	3	1	2(1-3-1)
48. เครื่องดื่ม-ไอศกรีม	2	1	3	1	2(1-3-1)
49. อาหารอบ	3	2	3	2	3(2-3-2)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายวิชา	จำนวน หน่วยกิต รายวิชา	จำนวนหน่วยกิต			หน่วยกิตที่เรียน ท้ายชื่อวิชา ช.ม. / สัปดาห์
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ชั่วโมงการ ศึกษานอก เวลา	
50. เด็กและการแต่งหน้า เด็ก	2	1	3	1	2(1-3-1)
51. อาหารเด็ก	2	1	3	1	2(1-3-1)
52. โภชนาการชุมชน	2	2	0	2	2(2-0-2)
53. โภชนบำบัด	3	2	3	2	3(2-3-3)
54. สุขาภิบาลอาหาร	2	2	0	2	2(2-0-2)

การเลือกรายวิชาใดในหน่วยวิชาเลือกเสรี ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่
ปรึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

งานวิจัยภายในประเทศ

เมื่อปี พ.ศ.2521 ประดิษฐ์ อุปรมย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู โดยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นการแสวงหาแบบจำลองโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาที่จะนำมาใช้เป็นหลักสูตรส่วนมาตรฐาน ตอนหลังเป็นการวิจัยเพื่อศึกษาเชิงประเมินระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครูที่ใช้ในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่เป็นการประเมินโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาส่วนประกอบ ใช้รูปแบบการประเมินที่ดัดแปลงมาจาก แบบจำลองชิป (CIPP Model) และแบบจำลองการประเมินความไม่สอดคล้องกัน (The Discrepancy Evaluation Model) และส่วนที่เป็นการศึกษาเชิงประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า

แบบจำลองโครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาส่วนมาตรฐานในวิทยาลัยครู ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่อง กระบวนการจัดประสบการณ์ทางจิตวิทยาการศึกษา และวิธีการประเมินผล

โครงสร้างระบบหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษาในวิทยาลัยครู หลักสูตรส่วนมาตรฐานไม่สอดคล้องกับหลักสูตรส่วนประกอบการ องค์ประกอบต่าง ๆ ของโครงสร้างหลักสูตรส่วนมาตรฐาน บางองค์ประกอบสอดคล้องกับหลักสูตรส่วนประกอบการ แต่บางองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรทั้งสองไม่สอดคล้องกัน

ส่วนที่เป็นการศึกษาเชิงประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักศึกษาด้านพุทธิสัย (Cognitive Domain) บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษามาก ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรน้อย และทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรปานกลาง

ในปี พ.ศ.2522 สมทวิง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลหลักสูตรครุศาสตร์ศึกษบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา โดยใช้แบบประเมิน เพื่อหาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร คุณภาพนิสิต ภาระงานของอาจารย์ กระบวนการบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียน

การสอน และผลผลิตของหลักสูตร วิธีการประเมินใช้การวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์และใช้แบบสอบถาม จากอาจารย์ นิสิตและบัณฑิต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระของหลักสูตร มีการระบุวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ แต่มิได้ระบุคุณสมบัติของนักจิตวิทยาอย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะมีความสอดคล้องกันดี เนื้อหาสาระสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ จำนวนและสัดส่วนเนื้อหาสาระยังไม่เหมาะสม
2. ในด้านคุณภาพนิสิต นิสิตห่มเทให้กับการศึกษาไม่เต็มที่ ส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้ความสามารถในสาขาเฉพาะที่ต้องการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปริญญาตรีและโทปานกลาง มีความรู้ความสามารถทางภาษาอังกฤษและความถนัดเชิงวิชาการไม่เป็นที่พอใจ นิสิตรุ่นหลัง ๆ มีศักยภาพเชิงวิชาการต่ำกว่านิสิตรุ่นแรก
3. ในด้านภาระงานของอาจารย์ อาจารย์ได้สอนเต็มที่ตามเกณฑ์ ควบคุมวิทยานิพนธ์ไม่เกิน 5 เล่มตามเกณฑ์ อาจารย์ 4 ใน 5 ยังต้องออกนิเทศประสบการณ์วิชาชีพ นิสิตระดับปริญญาตรีทำการค้นคว้าวิจัยในศาสตร์น้อยมาก และบริการชุมชนค่อนข้างต่ำ
4. ในด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร รูปแบบและโครงสร้างการบริหารหลักสูตร ยังไม่มีประสิทธิภาพ วิธีสอบคัดเลือกไม่เหมาะสม และไม่สนองต่อการศึกษาในระดับปริญญา เอกระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพ วิธีการเทียบโอนหน่วยกิตยังไม่รัดกุมพอ การสอนภาษาต่างประเทศขาดจุดหมายที่แน่นอน และวิธีการไม่เข้ามาตรวจสอบการสอบรวบยอดก่อให้เกิดปัญหา
5. ในด้านกระบวนการเรียนการสอน อาจารย์และนิสิตไม่ทราบปรัชญาของการบัณฑิตศึกษาอย่างเด่นชัด สภาพแวดล้อมทางวัดดูที่เอื้อต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนอยู่ในขั้นไม่พอใจ อาจารย์ไม่เป็นผู้ใฝ่วิจัยเท่าที่ควร ควรเสริมความเชี่ยวชาญของอาจารย์บางคน อาจารย์ควรติดตามความรู้และสืบเสาะหาความรู้ใหม่มากกว่านี้ พฤติกรรมการเรียนการสอนที่ดีเด่นคือ การสอนแบบกลุ่มเล็กที่มีการอภิปรายอย่างกว้าง และการชี้แนะแหล่งความรู้อย่างชัดเจน กระบวนการสอนของอาจารย์ยังมีประสิทธิภาพต่ำในเรื่องการห่มเทให้กับการสอน การใช้เทคนิคและจิตวิทยาการสอน การให้ทิศทางการศึกษาแก่นิสิต และการประเมินและใช้ประโยชน์จากการประเมินการเรียนการสอน

ประชน แสงจักร์ (ประชน แสงจักร์ 2525: 126-137) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันของหลักสูตรการฝึกหัดครูตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ในด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การบริหารหลักสูตร และการบริหารวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ผลการวิจัยพบว่าสมควรปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ปรีชา สัมฤทธิ์ผล (ปรีชา สัมฤทธิ์ผล 2526: 232-237) ได้ทำการประเมินหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต พุทธศักราช 2517 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับการผลิตบัณฑิต และผู้บังคับบัญชามีความพึงพอใจในความสามารถการปฏิบัติของบัณฑิต

สุทัศนีย์ วิวัฒน์ปฐมที (2527) วิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรกายภาพบำบัด คณะแพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้แบบจำลองชิป ศึกษาข้อมูลจากประชากรคือผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร 5 คน อาจารย์ 13 คน นักศึกษา 63 คน และหัวหน้าผู้รับผิดชอบนักกายภาพบำบัด 20 คน ใช้เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 5 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติร้อยละ มีชดเชยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบระหว่างคู่ด้วยวิธีเซฟเพ่ ผลการวิจัยสรุปว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นจุดมุ่งหมายระดับทั่วไป ระบุให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านสติปัญญา ความสามารถ ทักษะค่านิยมในการประกอบวิชาชีพ และด้านทักษะความชำนาญในการประกอบอาชีพ โครงสร้างของหลักสูตรเน้นทางด้านทฤษฎีมากกว่าด้านปฏิบัติ ปัจจุบันเบื้องต้นด้านอาจารย์ไม่เหมาะสม เพราะอาจารย์ทำหน้าที่ด้านวิจัย และบริการทางด้านวิชาการค่อนข้างต่ำ สัดส่วนวุฒิของอาจารย์ประจำต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้อุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา และสถานที่เริ่มไม่เพียงพอแก่นักศึกษา แต่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาอยู่ในระดับดี กิจกรรมการเรียนการสอนมีบางอย่างควรปรับปรุงแก้ไข ผู้สำเร็จการศึกษาเป็นผู้มีความสามารถ มีทัศนคติที่ดี มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ มีทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สนิท วิศิษฎ์ภูฏาล (2528) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่า พุทธศักราช 2525 โดยใช้แบบจำลองชิป ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากร 1,388 คน คือ อาจารย์โรงเรียนรวมเหล่า 80 คน นักเรียนรวมเหล่า 577 คน นักเรียนทหารตำรวจ 576 คน และอาจารย์โรงเรียนทหารตำรวจ 55 คน ใช้เครื่องมือแบบวิเคราะห์ความสอดคล้องของหลักสูตร และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 4 ชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปว่า นโยบายของโรงเรียนรวมเหล่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความสอดคล้องกัน ยกเว้นนโยบายเพื่อเสริมสร้างความสามัคคียึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่ปรากฏชัดเจนในวัตถุประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตร แต่ได้มีการปฏิบัติตามนโยบายนี้ชัดเจน ดังปรากฏในการฝึกปฏิบัติประจำการตลอดเวลาของการ เป็นนักเรียนรวมเหล่า อาจารย์โรงเรียนรวมเหล่ามีความเห็นว่า หลักสูตรนี้มีความเหมาะสมทุกด้าน อาจารย์โรงเรียนทหารตำรวจมีความเห็นว่า หลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่าสอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนทหารตำรวจ นักเรียนทหารตำรวจมีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนรวมเหล่ามีความเหมาะสมแล้ว การประเมินปัจจัยเบื้องต้นนักเรียนรวมเหล่าเห็นว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสามารถเรียนได้เข้าใจดี เนื้อหามีปริมาณเหมาะสมกับเวลาสอน โรงเรียนทหารตำรวจเห็นว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรนี้จำเป็นและมีปริมาณพอดีแล้ว แต่การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่ามีปัญหาด้านห้องเรียนรวม วัสดุอุปกรณ์ และหนังสือค้นคว้าไม่เพียงพอมีโอกาใช้ห้องสมุดน้อย อาจารย์โรงเรียนรวมเหล่าเห็นว่า การให้บริการด้านเอกสารและห้องสมุดเหมาะสมแล้ว แต่การให้ความรู้ในการนำหลักสูตรไปใช้และด้านวัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอ การประเมินกระบวนการเรียนการสอน นักเรียนรวมเหล่าเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนใช้วิธีบรรยายมากกว่าวิธีสอนอื่น ๆ นักเรียนทหารตำรวจมีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่าและกิจกรรมปฏิบัติได้ผลน้อย ในขณะที่อาจารย์โรงเรียนรวมเหล่าเห็นว่า ความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่าได้ผลน้อยเช่นกัน อาจารย์โรงเรียนทหารตำรวจเห็นว่า สัมฤทธิ์ผลอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนรวมเหล่ามีความสามารถติดตามเนื้อหาวิชาของหลักสูตรโรงเรียนรวมเหล่า พุทธศักราช 2525 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อรุณ วิวัฒน์ปฐมพี (2527) วิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรวิชาเอกคนตรีศึกษาในวิทยาลัยครู โดยใช้แบบจำลองชิป ศึกษาข้อมูลจากประชากร คือ อาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์

ผู้สอน นักศึกษา บัณฑิต และผู้บังคับบัญชาบัณฑิต พบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสม โครงสร้างเนื้อหาสาระเน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ คนตรีตะวันตกมากกว่าคนตรีไทย จำนวนหน่วยกิตคนตรีปฏิบัติน้อยเกินไป เนื้อหาส่วนใหญ่เหมาะสม

ปัจจัยเบื้องต้นสำหรับหลักสูตรยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร อาจารย์ผู้สอนมีวุฒิต่ำกว่าเกณฑ์สัดส่วนมาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย จำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ อุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่พร้อมเท่าที่ควร ส่วนนักศึกษามีความเหมาะสมปานกลาง กระบวนการของหลักสูตรยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร นักศึกษาดำเนินการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีลักษณะเป็นผู้รับซักถามและแสดงความคิดเห็นน้อย กระบวนการเรียนการสอนยังไม่เหมาะสม นักศึกษาได้รับผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการเรียนการสอนด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัยน้อย การประเมินผลผลิตพบว่า บัณฑิตวิชาเอกคนตรีศึกษามีคุณสมบัติเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรค่อนข้างน้อย

งานวิจัยในต่างประเทศ

เชฟเฟอร์ (Schaefer 1961: 3106) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรการฝึกหัดครูของวิทยาลัยพาร์สัน เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการฝึกหัดครูในวิทยาลัยให้ดีขึ้น โดยใช้แบบสอบถาม รวบรวมข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 266 คน และผู้บังคับบัญชาของ ผู้สำเร็จการศึกษาดังกล่าว จำนวน 56 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทั้งผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่มีความพอใจในหน้าที่การงาน และการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา
2. วิทยาลัยให้บริการไม่เพียงพอในเรื่อง บริการให้คำปรึกษาหารือห้องปฏิบัติการ สำหรับการอ่าน บริการด้านสุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การพักผ่อนหย่อนใจ การปฐมนิเทศ ไลศทัศนวัสดุ และห้องปฏิบัติ การหลักสูตร
3. ผู้สำเร็จการศึกษาพอใจในความรู้พื้นฐานของตน และเห็นว่าได้รับการเตรียมตัวทางวิชาเอก เพียงพอแล้ว และเห็นว่า การฝึกหัดการใช้ อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ต้องการให้มีรายวิชาพิเศษเพิ่มเติมอีกในแต่ละสาขา

4. การฝึกสอนควรให้นิสิต อาจารย์นิเทศก์ของวิทยาลัย และอาจารย์พี่เลี้ยงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกว่าที่เป็นอยู่ ควรใช้เวลาฝึกสอนเต็มเวลา อย่างน้อยครึ่งภาคเรียนและให้มีการนิเทศการฝึกสอนมากขึ้น

เทลเลอร์ (Taylor 1963: 3806) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปริญญาโททางการศึกษา ในวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐโอคลาโฮมา โดยสัมภาษณ์ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 125 คน และครูใหญ่โรงเรียนที่ผู้สำเร็จการศึกษาเหล่านี้ทำการสอนจำนวน 75 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ทั้งผู้สำเร็จการศึกษาและครูใหญ่มีความคิดเห็นเหมือนกันดังนี้

1. ด้านวิชาเฉพาะ ควรเพิ่มเติมเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ และเพิ่มรายวิชาวิธีการสอนวิชาเฉพาะด้วย
2. ด้านวิชาการศึกษา ควรปรับปรุงเพื่อให้สามารถนำไปใช้กับสถานการณ์จริงในห้องเรียน โดยการเพิ่มเนื้อหาบางส่วน และตัดเนื้อหาบางส่วนที่ไม่เหมาะสมหรือซ้ำซ้อนกับรายวิชาอื่นออกไป
3. ด้านวิชาสามัญทั่วไป ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนรายวิชาที่สนใจ
4. การบริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาหารือ การบริหารห้องสมุดและการเตรียมตัวเพื่อทำวิจัย อยู่ในชั้นพอใจ

เปปาร์ค (Pepard 1967: 250) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครูประถมศึกษาของมหาวิทยาลัยอิลลินอยส เดท เพื่อติดตามผลว่า การผลิตครูประถมศึกษาของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนต่าง ๆ หรือไม่ รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครูประถมศึกษาเหล่านี้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ครูประถมศึกษาดังกล่าวได้รับการตระเตรียมมาจากมหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี หลักสูตรของมหาวิทยาลัย เหมาะสมและเป็นไปตามความต้องการของครูประถมที่จะไปสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ และผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า หลักสูตรควรแก้ไขข้อบกพร่อง โดยเน้นในเรื่องการสอนอ่าน วิชาวิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา

เคอร์กี (Kirkeby 1975: 4227-A) ได้ประเมินผลผู้สำเร็จหลักสูตรปริญญาเอกทางการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมอนทานา ระหว่างปี 1958-1974 จำนวน 199 คน พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่พอใจโปรแกรมการเรียน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่จะกลับไปทำงานยังสถานที่ทำงานเดิม โดยดำรงตำแหน่งทางวิชาการสูงขึ้น ด้านรายวิชาที่ศึกษาเห็นว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปมีประโยชน์มาก ในขณะที่การวิจัยมีประโยชน์น้อยต่อการทำงาน และวิธีการสอนที่เห็นว่าดีที่สุด คือ การสัมมนา การอภิปราย และการทำงาน ตามลำดับ

ชิบเดรส (Childress 1977: 6224-A) ได้ประเมินหลักสูตรวิชาชีพศึกษา ของมหาวิทยาลัยอริโซนา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ทำงานในสถาบันการศึกษาชั้นสูง และได้รับเงินเดือน 15,000-19,999 ดอลลาร์ต่อปี เหตุที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ก็คือ เรื่องชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย และการมีทุนให้แก่ผู้ที่เรียนดี ต้องการปรับปรุงด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต ปรับปรุงการสัมมนาวิชาเรียน ส่วนระดับปริญญาโทพบว่า หลักสูตรไม่ตอบสนองกับสภาพของผู้ที่จะไปสอน ควรลดวิชาภาคบังคับและเพิ่มวิธีสอน อย่างไรก็ตาม ผู้จบหลักสูตรระดับปริญญาโทส่วนใหญ่พอใจในหลักสูตรที่ศึกษา

ซิมมอนส์ (Simmons 1980: 6183-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรคนตรีศึกษา ที่มหาวิทยาลัยลามาาร์ เพื่อตัดสินว่า หลักสูตรตรงกับความต้องการของบัณฑิตหรือไม่ และมีรายวิชาหรือขอบข่ายการศึกษาใดบ้างที่มีคุณค่าน้อยหรือไม่คุ้มค่า ใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตปริญญาตรีทางคนตรี 335 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ขอบข่ายการศึกษาวิชาที่ตรงกับความต้องการของบัณฑิต ได้แก่ รายวิชาพื้นฐานการรวมวงรายวิชาวิชาเอกคนตรี รายวิชาคนตรีปฏิบัติโท ทฤษฎีคนตรี แบบแผนคนตรีศึกษา คีตวรรณกรรม ทักษะคนตรี ความสามารถส่วนบุคคล การใช้ภาษาอังกฤษ ความซาบซึ้งคนตรี และการสอนนักเรียน ขอบข่ายการศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการของบัณฑิต ได้แก่ รายวิชาการศึกษา เรื่องความเข้าใจเด็ก มุคสิกภาพในการสอน และความรู้ทั่วไป

รายวิชาในขอบข่ายที่ไม่ตรงกับความต้องการของบัณฑิต ได้แก่ คณิตศาสตร์ การปกครอง แบบแผนคนตรีระดับประถมศึกษา สัมมนาสำหรับการสอนปากเปล่า ทักษะและความเข้าใจที่ไม่ตรงกับความต้องการของบัณฑิต ได้แก่ การสอนชั้นมัธยมศึกษา การเขียนเสียง ประสานวงแจ๊ซ การเก็บบันทึกห้องเรียน และการใช้เครื่องมือโสตทัศนศึกษา

รายวิชาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ รายวิชาวิชาเอกคนตรี และทฤษฎีคนตรี รายวิชาที่มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด คือ แบบแผนคนตรีระดับประถมศึกษา และคณิตศาสตร์

ความแข็งแกร่งหลัก ๆ ของหลักสูตรมีดังนี้คือ ทฤษฎีคนตรี คณะคนตรี รายวิชาเอกคนตรี ความอ่อนแอที่สำคัญในหลักสูตรได้แก่ คนตรีระดับประถม รายวิชาแบบแผนคนตรีเน้นไม่เพียงพอ การอำนวยความสะดวกการชั้บร้อง

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีความถี่สูงได้แก่ การสอนนักศึกษาจำเป็นต้องให้ประสบการณ์ทางปฏิบัติมากขึ้น และรายวิชาแบบแผนคนตรีจำเป็นต้องเน้นรายละเอียดเฉพาะเพิ่มเติม

โธมัส (Thomas 1981: 4640-4641) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโปรแกรมคนตรีศึกษาในมหาวิทยาลัยคลาฟลิน เพื่อระบุความแข็งแกร่ง และความอ่อนแอของโปรแกรม ใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมจากบัณฑิต ๑3 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้จำนวนและร้อยละ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ขอย้ายความแข็งแกร่งของโปรแกรมได้แก่ ทฤษฎีคนตรี ศีลลักษณะ และการวิเคราะห์ประวัติคนตรี วรรณคดีการชั้บร้อง และรายวิชาแบบแผน ขอบเขตความอ่อนแอของโปรแกรมได้แก่ เทคนิคของออฟและโคคาลี การสอนเครื่องดนตรีในวงแบนด์และออเคสตรา โอกาสในการปฏิบัติรวมวง การทดสอบและการวัดในคนตรีศึกษา คนตรีร่วมสมัย คนตรีชนผิวดำ ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมในและนอกวิทยาเขต บัณฑิตโดยทั่วไป ห้องปฏิบัติการหลักสูตร ขอบเขตการฟัง และเครื่องดนตรีที่คณะเป็นเจ้าของ

ซาฟาร์ (Zafar 1982: 1414-1416) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรคณิตศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ ตามทัศนะของผู้สำเร็จการศึกษาในช่วงปี ค.ศ. 1976-1980 โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากครูคณิตศาสตร์ที่จบการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ จากการวิเคราะห์ตัวประกอบได้พัฒนามิติ คุณลักษณะของโปรแกรมคณิตศาสตร์ 12 ประการ ดังนี้

ความเข้าใจวัตถุประสงค์ของคณิตศาสตร์ ความเข้าใจคณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับการสอนคณิตศาสตร์ การเตรียมเพื่อศึกษาคณิตศาสตร์ขั้นสูง ความสัมพันธ์ของคณะกับโรงเรียน การเน้นปัญหาทางด้านปฏิบัติ การเตรียมเพื่อการสอนในโรงเรียน วิธีการคณิตศาสตร์ การสอนนักเรียน ความคิดทางการศึกษา การออกแบบหลักสูตร จิตวิทยาการศึกษา ปัญหาการสอนคณิตศาสตร์

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ได้ทดสอบสมมติฐานตามมิตินคุณลักษณะของ
โปรแกรมคณิตศาสตร์ 12 ประการดังกล่าว ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

รายวิชาคณิตศาสตร์ในหลักสูตรคณิตศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์ เมกกะมีความ
สัมพันธ์กับหลักสูตรคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นน้อย โปรแกรมคณิตศาสตร์เรื่องวิธี
การสอนคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพด้านความเป็นครูคณิตศาสตร์ของครูผู้สำเร็จ
การศึกษาระดับสูง เรื่องการสอนนักเรียน เป็นโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพของหลักสูตร

หลักสูตรคณิตศาสตร์ ของคณะศึกษาศาสตร์เมกกะ ช่วยให้ครูมีทักษะในทางบวก
ต่อการสอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียน รายวิชาในหลักสูตรมีพอเพียง เป็นผลบวกต่อการสอนของ
ครู

หลักสูตรคณิตศาสตร์ของคณะศึกษาศาสตร์เมกกะล้มเหลว เรื่อง การเน้นปัญหาทาง
ด้านปฏิบัติ

จากการศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว พบหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ทั่วไป พ.ศ.2527 ของสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล สมควรได้รับการประเมินอย่างเป็นระบบ เมื่อค้นหาข้อมูลหรือสารสนเทศ สำหรับที่
จะใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงหลักสูตร ซึ่งได้ใช้กรอบการ
ประเมินตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินใน
ครั้งนี้